

بررسی میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی و نقش آن بر پیشرفت تحصیلی آنان در شهر یاسوج

محسن حسن زاده^{۱*}، فاطمه انصاری^۲

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی و نقش آن بر پیشرفت تحصیلی آنان در شهر یاسوج بوده است. تحقیق حاضر از نظر هدف، یک تحقیق کاربردی؛ از نظر نحوه گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک تحقیق توصیفی و از نظر نحوه اجرا از نوع پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر نیز شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج است که تعداد آن‌ها برابر با ۴۰۰۰ بوده است. از این بین ۳۴۸ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند به منظور مطالعه اهداف تحقیق حاضر از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. روایی محتوایی این پرسشنامه به تأیید خبر رگان این حوزه رسیده و میزان پایایی آن نیز به کمک آزمون آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. در پایان نتایج حاصل از پرسشنامه تحقیق به کمک آزمون‌های آماری تی تک نمونه و رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که میزان محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج در سطح مطلوبی ($p < 0.01$) قرار دارد. همچنین نتایج نشان داد که بین محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود ($p < 0.01$) دارد.

کلیدواژه‌ها: محبوبیت معلمان، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی

^۱ نویسنده مسئول: دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، رشته زبان و ادبیات عربی، دانشگاه حکیم سبزواری، Mohsen.Hassanzadeh.1400@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، fatemeh1.ansari1@gmail.com

۱_ بیان مساله

یکی از مهم‌ترین معیارهای کارایی نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی فراگیران می‌باشد؛ به‌طوری‌که مطالعه عوامل تأثیرگذار بر آن به پیشرفت نظام آموزشی می‌انجامد علی‌بخشی و زارع، (۱۳۹۰) پیشرفت تحصیلی یکی از مهم‌ترین عواملی است که تأثیر بسزایی در کسب موفقیت‌های علمی و عملی بعدی فراگیران و دانش‌آموزان دارد سنایی نسب و همکاران (۱۳۹۲) به‌طور تقریبی یک‌چهارم از جمعیت جوان در معرض خطر شکست تحصیلی و دیگر مشکلات رفتاری متعاقب آن هستند امیری و همکاران (۲۰۱۱) که این امر می‌تواند ریشه در مقاطع پایین تحصیلی داشته باشد.

در آموزش و پرورش نقش نیروی انسانی بسیار مهم است و معلم از مهم‌ترین عوامل در رشد و توسعه کیفی تعلیم و تربیت به شمار می‌آید. معلمان هسته مرکزی دستگاه تعلیم و تربیت و مجریان حقیقی این امر حیاتی هستند و تأثیر آن‌ها بر جامعه به‌اندازه‌ای زیاد است که می‌توان گفت سعادت مملکت در دست کسانی است که به تعلیم و تربیت فرزندان کشور اشتغال دارند معلمان جزء افرادی هستند که به‌واسطه شغل خود از مواجهه بیشتری با سایر افراد به‌ویژه کودکان و نوجوانان در حال رشد برخوردارند اسپکتور، توان گفت که تربیت انسان نتیجه یک جریان متقابل و دوجانبه است معلم رهبری است که با سعی خود محیطی به وجود می‌آورد که در آن دانش‌آموز موقعیتی برای یادگیری مطالب نو و تصحیح و تکمیل آموخته‌های ناقص و نادرست خود پیدا می‌کند (گلمن، ۱۹۹۸).

معلم زمانی قادر است از عهده وظایف آموزشی خود به‌خوبی و شایستگی برآید که برای پذیرش شغل بر عهده دارد، از شأن و منزلت والایی برخوردار باشد امیدوار) و همکاران، (۱۳۹۲) که نحوه کسب محبوبیت نیز این قاعده مستثنی نمی‌باشد با توجه به مطالب بیان شده سوالی که مطرح است این است که میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج و میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی چگونه است و آیا بین این دو متغیر رابطه‌ای وجود دارد یا خیر؟

۲_ مبانی نظری تحقیق

۲_۱_ تعریف معلم

از معلم تعاریف زیادی در فرهنگ‌های تخصصی و عمومی شده است در فرهنگ آکسفورد، معلم به شخصی گفته شده است که تدریس می‌کند به‌ویژه تدریس در مکتب در فرهنگ فارسی عمید معلم را معادل با واژه‌های مانند: تعلیم‌دهنده آموزاننده و آموزگار آورده است. در لغت نام دهخدا نیز معلم را به معنی آموزاننده، مدرس و آموزگار معنی شده است. شعاری نژاد در فرهنگ علوم رفتاری دو تعریف از واژه معلم ارائه کرده است: کسی که به‌منظور آموزش معین به یک عده دانش‌آموز یا دانشجو در یک موسسه تربیتی استخدام شده است کسی که دوره تربیت‌معلم را تمام کرده است، کارترز در فرهنگ آموزش و پرورش چندین تعریف از معلم نموده است

الف) معلم کسی است که بر اساس توان ویژه‌ای به استخدام درمی‌آید تا مقاصد هدایت و راهنمایی تجربه‌های یادگیری دانشجویان را در یک موسسه آموزشی دولتی بر عهده گیرد.

ب) معلم کسی است که دارای توانمندی ویژه‌ای تجربی و تربیتی برای هدایت و رهنمایی افراد متعامل (شاگردان) با اوست.

ج) معلم فردی است که برنامه درسی مسلکی را در یکی از مراکز تربیت‌معلم آموخته است و درجه آموزش معتبری را به دست آورده است.

۲_۲_ محبوبیت معلم

قشربندی اجتماعی فرایندی است که از طریق آن جایگاه اعتبار و حیثیت افراد هر جامعه متناسب با فرهنگ آن جامعه تعیین و مشخص می‌شود. منزلت اجتماعی یا پایگاه اجتماعی یکی از ابعاد قشربندی اجتماعی است. از نظر توسلی (۱۳۶۹) پایگاه اجتماعی مرتبه یا ارزش هر فرد در محیط گروهی، سازمانی یا اجتماعی را منعکس می‌کند. چلیبی (۱۳۷۵) معتقد است که منزلت با پرستیژ یا مفاهیمی نظیر شهرت اعتبار حیثیت، آبرو، نفوذ، تأیید اجتماعی و احترام هم‌خانواده است. از نظر کارکردگرایان منزلت وجه احترام‌انگیز عمومی‌ترین و پایدارترین شکل قشربندی است زیرا آنچه انسان‌ها به‌عنوان حیوانات اجتماعی بیش از برآوردن سایر نیازها بدان نیاز دارند شناخته شدن از سوی دیگران است. بعد اجتماعی پایگاه، منزلت شغلی شود که پایگاه اجتماعی افراد یک سازمان را نشان می‌دهد (میچل ۱۳۸۳). کسب اعتبار و حیثیت از منابع مختلفی نظیر سیاست اقتصاد اجتماع و یا فرهنگ به دست می‌آید این امر بستگی به این دارد که افراد در کدام یک از این ابعاد نقش‌آفرینی. نمایند اهمیت نقش معلم از آنجا نشأت گیرد که وی در جامعه به‌عنوان منبع معرفت، علمی آگاهی و شناخت ایفای

نقش می‌کند لذا توان نظارتی، کنترلی و هدایتی او در هر جامعه‌ای بالأخص در جوامع جدید و برای نسل جدید بیش‌ازپیش به‌طور آشکار قابل مشاهده است.

این معلم با این موقعیت ممتاز زمانی قادر است از عهده وظایف آموزشی خود به‌خوبی و شایستگی برآید که برای پذیرش شغل مهمی که بر عهده دارد از شأن و منزلت والایی برخوردار باشد. موقعیت، منزلت و پایگاه اجتماعی بالا در روحیه معلمین و کارآئی آن‌ها تأثیر به‌سزایی خواهد داشت. در میان نهادها و ساختارهای اجتماعی نهاد آموزش و پرورش اولویت و اهمیت بیشتری دارد و در درون این نهاد، اولویت اول باید به معلم تعلق بگیرد چون کارگزاران اصلی تعلیم و تربیت معلم است و تحقق اهداف متعالی نظام تعلیم و تربیت با واسطه معلم صورت می‌گیرد (مهر محمدی، ۱۳۷۹).

۲_۳_ جایگاه و نقش معلم در اسلام

اهمیت معلم در اسلام، بیانگر نقش و کاربرد او در جامعه است. اگر نقش معلم حیاتی نبود اسلام تا این حد به او بها نمی‌داد در اسلام معلم از چنان ارزش و جایگاهی برخوردار است که خداوند در نخستین آیات نازل شده بر پیامبر (ص) خودش را معلم معرفی می‌کند بخوان به نام پروردگارت که جهانیان را آفرید. انسان را از خون بسته سرشت بخوان و پروردگارت کریم‌ترین است همان که آموخت با قلم، آموخت به انسان آنچه را که نمی‌دانست علق (۵۱) پیامبر (ص) در روایتی فرموده‌اند: «همانا خدا و فرشتگان، حتی مورچه در لانه‌اش و ماهیان در دریا بر کسی که نیکی‌ها را به مردم می‌آموزد، درود می‌فرستند» (محمدی ری‌شهری (۱۳۶۳)).

در روایتی دیگر فرموده‌اند: «خداوند به حضرت موسی وحی نمود ای موسی نیکی را بیاموز و آن را به دیگران یاد بده زیرا من قبر معلمان و متعلمان نیکی را نورانی می‌کنم تا احساس ترس نکنند» نیز از ایشان می‌خوانیم: «آیا می‌خواهید بهترین‌ها را به شما معرفی کنم؟ خدا بهترین بهترین‌هاست و من بهترین فرزندان آدم و بهترین شما بعد از من کسی است که علم را بیاموزد و سپس آن را نشر دهد هم‌چنین فرمودند: «علما وارث پیامبرانند زیرا پیامبران دینار و درهمی به ارث نگذاشتند ولی ارث آن‌ها علم بود و هر که از آن برگرفت بهره فراوانی برده است» (کلینی، ۱۳۸۹).

۲_۴_ ویژگی‌های یک معلم خوب و کارآمد

معلمی شغل مهمی است که ضرورت آن بر کسی پوشیده نمی‌باشد این ضرورت از نظر دانشمندان عمدتاً شکل‌دهی تجربیاتی است که منجر به تغییرات مطلوب رفتاری در دانش‌آموختگان می‌شود. به خاطر همین ضرورت آشکار است که نقش معلم جنبه نهادی پیدا کرده و بسیاری از گروه‌های اجتماعی و افراد و دانشجویان و دانش‌آموختگان مختلف، انتظارات کلی مشخصی از آنچه یک معلم هست و باید باشد دارند. اما به نظر می‌رسد انتظارات کلی موردنظر در عمل دچار مشکل می‌گردند. زیرا همه ما در طول حیات تحصیلی یا حرفه‌ای خود با معلمان و اساتیدی مواجه شده‌ایم که از آن‌ها با کلمات خوب یا بد یاد کرده‌ایم به عقیده برونینگ و گلاور (۱۳۷۵)، این تحقیقات بسیاری از مهارت‌هایی را که موجب تفاوت کیفی تدریس می‌شود مشخص ساخته‌اند (تحصیلات پور و رضایی، ۱۳۹۳). به عقیده مک دانلد معلمان خوب قادرند یادگیری دانش‌آموزان را افزایش داده و از طریق پاداش دادن به دانش‌آموزان و دادن امکانات بیشتر برای آموختن سطح انگیزه آن‌ها را بالا ببرند. به عقیده برونینگ و گلاور در کنار نقشه‌ای موردنظر معلمان خوب که از آن‌ها به نام معلمان کارآمد نام می‌بریم، قادرند قدرت تفکر دانش‌آموزان را پرورش داده رشد او را تسهیل سازند و به‌خوبی از عهده اداره کلاس برآیند (تحصیلات پور و رضایی، ۱۳۹۳).

۲_۵_ نقش معلم در فرایند آموزش و پرورش

یکی از اساس‌ترین مؤلفه‌های تعلیم و تربیت معلم است زیرا اهداف تعلیم و تربیت با وجود معلم تحقق می‌یابد. اگر فرایند آموزش و پرورش را به کاروانی تشبیه کنیم بدون شک معلم قافله‌سالار این کاروان است. اگر این قافله‌سالار تمام خم و پیچ‌ها و نشیب و فرازهای مسیر را نداند کاروان را به بیراهه خواهد برد. لذا اگر معلم در وظیفه‌اش اغفال کند، نه‌تنها اهداف تعلیم و تربیت محقق نمی‌شود که آموزش و پرورش ماهیت خود را از دست می‌دهد رضایی و خدیوی (۱۳۸۸) یک معلم موفق که بتواند این نقش محوری را ایفا کند حداقل دارای اوصاف

ذیل باید باشد: ۱- نخستین صفت یک معلم شایسته مسلط بودن به رشته‌ای است که او درس می‌دهد. دانش و آگاهی او رابطه مستقیم در موفقیت او دارد اگر معلمی این شاخصه را نداشته باشد امکان بروز چند مشکل وجود دارد

الف - برای پوشاندن ضعف خود اصول را مراعات نمی‌کند و به پرخاشگری دیکتاتوری، روحیه کشی و ایجاد جو رعب و ترس می‌پردازد؛ تا شاگردان را از سؤال کردن، چون و چرا کردن و تبارز توانایی‌هایش مانع شود که در این صورت روی ضمیر ناخودآگاه شاگردان کلمه ترس نوشته می‌شود و در درازمدت آنان را انسان‌هایی خنثی به بار می‌آورد که نه نظر داده می‌توانند نه سؤال می‌کنند و نه در کارهای مشارکت گروهی

ب - اشتباه درس می‌دهد و معلومات وارونه و به‌دوراز حقیقت را به شاگردان انتقال می‌دهد؛ که در هر دو صورت لطمه بزرگی در روند آموزش و پرورش می‌زند.

ج - شاگردان را از درس دلسرد می‌سازد با وقت انرژی و استعداد آنان بازی می‌کند
با ذکر این موارد می‌توان به اهمیت معلم به‌خوبی پی برد او در این، روند نقش طیب، رهنما و ناجی را بازی می‌کند که نقش کوچکی نیست.

۲_۶ ویژگی‌های معلم محبوب و خوب از نظر دانش‌آموزان

خصوصیات ویژگی‌های و فن‌های بسیاری وجود دارد که باعث موفق شدن یک معلم می‌شود. این صفات و خصوصیات می‌تواند به‌اندازه خود، معلمان متنوع و متفاوت باشد با این وجود، صفات خاص مشخصه‌ها و عملکردهای آزمایش‌شده‌ای نیز وجود دارند که به میزان زیادی در موفقیت معلمان دست دارند. فهرست زیر شامل عبارات و واژه‌هایی است که دانش‌آموزان برای توصیف محبوب‌ترین و بهترین معلمان خود، مورداستفاده قرار داده‌اند:

- شور و اشتیاق
- دانش‌آموزان می‌توانند این هیجانان را احساس کنند.
- دانش‌آموزان به‌آسانی عشق و علاقه معلم را به کار خود و موضوع موردبحث و تدریس را تشخیص می‌دهند.
- آمادگی
- معلم به موضوع درس اشراف و آگاهی دارد.
- معلم هرروزه به برنامه‌ریزی و آماده کردن دروس می‌پردازد.
- وقت‌شناسی همیشه سروقت می‌آید.
- کلاس را سروقت شروع و تمام می‌کند.
- انتظار دارد دانش‌آموزان نیز سروقت آمده و آنان را به این کار تشویق می‌کند.
- حمایت از دانش‌آموزان و اهمیت دادن به آنان
- به دانش‌آموزان می‌فهماند که وی به موفقیت آنان اهمیت می‌دهد.
- برای دانش‌آموزان وقت صرف می‌کند.
- امکان خلاقیت به آنان می‌دهد
- با آنان دوست بوده و مهربانی می‌کند حامی و مشوق آنان است.
- همیشه متبسم است و به آن‌ها توجه می‌کند و دوستشان می‌دارد.
- پایداری و سازگاری
- هیچ‌گاه کلاس را از دست نمی‌دهد.
- رفتار مثبت خود را متناسب با دانش‌آموزان کرده و با آنان سازش و مدارا می‌کند.
- همیشه برای تدریس کلاس آماده و مهیا است نجات و همکاران (۱۳۸۸)
- مؤدب بودن

با دانش‌آموزان با احترام رفتار می‌کند.

۲_۷_ اهمیت پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش‌ها در این نظام در واقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می‌شود. به‌طور اعم کل جامعه و به‌طور اخص نظام آموزش و پرورش نسبت به سرنوشت کودکان رشد و تکامل موفقیت‌آمیز آنان جایگاه آن‌ها در جامعه علاقه‌مند و نگران است و انتظار دارد دانش‌آموزان در جوانب گوناگون، اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی‌ها و نیز در ابعاد عاطفی و، شخصیتی آن‌چنان‌که باید پیشرفت و تعالی یابند. (پورشافی، ۱۳۷۰: ۶۳).

بدون شک در دنیای پیشرفته امروزی یکی از علایم موفقیت فرد پیشرفت تحصیلی می‌باشد که بدون آن توسعه و ترقی هیچ کشوری امکان‌پذیر نخواهد بود ترقی هر کشوری رابطه مستقیمی با پیشرفت علوم و دانش و تکنولوژی آن کشور دارد و پیشرفت علمی نیز حاصل نمی‌شود مگر اینکه افراد خلاق تربیت‌شده باشند. پیشرفت تحصیلی ضمن اینکه در توسعه و آبادانی کشور مؤثر است در سطوح عالی منجر به یافتن شغل و موقعیت مناسب و در نتیجه درآمد کافی می‌شود دانش‌آموزان و دانشجویان که از موقعیت‌های تحصیلی برخوردارند خانواده و جامعه با دیده‌ی احترام به آنان می‌نگرند در جامعه باروحيه و نشاط بیشتری حضور خواهند یافت و در کنار این‌ها از هزینه‌های گزافی که از افت تحصیلی بر آموزش و پرورش تحمیل می‌شود، کاسته خواهند شد دستیابی به بهره‌وری و بهبود کیفیت نظام آموزشی را می‌توان اثرگذارترین عوامل در توسعه کشورها دانست تجارب کشورهای پیشرفته‌ای چون ژاپن در زمینه توسعه همه‌جانبه نیز حکایت از سرمایه‌گذاری بر روی منابع آموزشی و انسانی دارد در راستای دستیابی به این اهداف بهبود کیفیت موقعیت تحصیلی از جمله اهداف اساسی برنامه‌های آموزشی است. درحالی‌که امروزه افت تحصیلی یکی از نگرانی‌های خانواده‌ها و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت است از جمله موضوعات موردعلاقه صاحب‌نظران علوم تربیتی یافتن شرایط و امکانات لازم و مؤثر در جهت تحصیلی موفق و پیشرفت تحصیلی است اما عدم موفقیت در تحصیل زمینه‌ساز مشکلات فردی و اجتماعی و انحراف از دستیابی به اهداف سیستم آموزش است محققین عوامل مختلفی را در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دخیل دانسته‌اند. اما با توجه به تفاوت‌های فرهنگی و تغییرات سریع عوامل در طول زمان نمی‌توان به‌عنوان یک قانون عمومی و کلی علل خاصی را برای جوامع مطرح نمود زیرا قوانین بافت فرهنگی و نسبت، جامعه نگرش مردم به تحصیلات سطح درآمد والدین و غیره همه از عواملی هستند که به‌طور اخص در یک جامعه شکست یا موفقیت تحصیلی تأثیرگذارند. منابع موجود نشان می‌دهد که آموزش به‌طورکلی تحت تأثیر پنج عامل فراگیر آموزش گر، برنامه، تجهیزات و محیط آموزشی است که هر یک از عوامل مذکور دارای ویژگی‌هایی است که می‌توانند در پیشرفت تحصیلی و یادگیری تأثیرات متفاوتی داشته باشند (سیف ۱۳۶۸) (۵۴۹)

۲_۷_۱_ تعاریف پیشرفت تحصیلی

در مورد پیشرفت تحصیلی تعاریف گوناگونی وجود دارد که به شرح آن می‌پردازیم: پیشرفت تحصیلی عبارت است از موفقیت دانش‌آموزان در یک یا چند موضوع درسی مثل درک، فهم خواندن یا محاسبه عددی، چنین پیشرفت‌هایی توسط آزمون‌های میزان شده تحصیلی اندازه‌گیری می‌شود. همچنین این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس آن‌طور که در کار مدرسه ارزیابی می‌شود دلالت دارد ماهر، ۱۳۷۶، به نقل از دو دانگه ۱۳۷۶ (۲۳)

پیشرفت تحصیلی به جلوه‌ای (نمایی) از جایگاه تحصیلی دانش‌آموزان اشاره دارد که این جلوه ممکن است بیانگر نمره‌ای برای یک دوره میانگین نمرات در دوره‌های مربوط به یک موضوع یا میانگین نمرات دوره‌های مختلف. باشد برای پیشرفت تحصیلی می‌توان ملاک‌های گوناگون را در نظر گرفت که مشهورترین آن‌ها میانگین نمرات کلاسی باشد آتش روز و همکاران ۱۳۸۷ (۱۴)

از پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یکی از شاخص‌های پیشرفت در نظام آموزش و پرورش مفهوم «انجام تکالیف و موفقیت دانش‌آموزان در گذراندن دروس یک‌پایه تحصیلی مشخص یا «موفقیت دانش‌آموزان در امر یادگیری مطالب درسی استفاده می‌شود و وجه مخالف آن افت تحصیلی است که یکی از معضلات نظام آموزشی می‌باشد که به شیوه‌های گوناگون همچون عدم موفقیت دانش‌آموزان در دستیابی به هدف‌های مقاطع تحصیلی، مربوطه مردودی و تکرار پایه‌های تحصیلی ترک تحصیل زودرس بیکاری و بلاتکلیفی خود را نشان می‌دهد (پورشافی، ۱۳۷۰: ۱۰۲).

۳_ پیشینه پژوهش‌های انجام‌شده

۱. یعقوبی و همکاران (۱۳۹۲) تحقیقی با عنوان "تأثیر آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بر ادراک شایستگی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر پایه اول متوسطه در درس زبان انگلیسی" انجام داده‌اند. پاکدامن ساوجی و همکاران (۱۳۹۲) پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه‌ی بین باورهای معرفت‌شناختی، راهبردهای یادگیری خودتنظیمی و پیشرفت تحصیلی را انجام دادند که هدف از این پژوهش بررسی رابطه‌ی بین باورهای معرفت‌شناختی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی شناختی و فراشناختی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی می‌باشد. نتایج به‌دست‌آمده حاصل از رگرسیون چندگانه نشان داده است که پیشرفت تحصیلی با استفاده از ابعاد باورهای معرفت‌شناختی و راهبردهای انگیزشی قابل پیش‌بینی است. مشتاقی (۱۳۹۱) تحقیقی با عنوان پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس جهت‌گیری هدف پیشرفت" انجام داده‌اند. این مطالعه همبستگی در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ روی ۶۰۹ دانش‌آموز راهنمایی شهرستان دزفول که به روش تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند انجام شد. مهدوی غروی و همکاران (۱۳۹۱) تحقیقی با عنوان "رابطه اضطراب امتحان کمال‌گرایی و انگیزش پیشرفت با پیشرفت تحصیلی" انجام داده‌اند. روش این پژوهش از نوع مطالعات همبستگی بود. بدین منظور نمونه‌ای ۲۵۰ نفری از دانش‌آموزان دختر سال سوم دبیرستان‌های دولتی شهر آمل، از طریق نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند و به‌وسیله پرسشنامه‌های اضطراب امتحان کمال‌گرایی چندبعدی و انگیزش پیشرفت ارزیابی شدند.

کوئیزین پنگ^۱ (۲۰۱۲) پژوهشی تحت عنوان «بررسی رابطه‌ی بین رفتارهای یادگیری خودتنظیم شده با پیشرفت تحصیلی در میان دانش‌آموزان هنرستانی را انجام داد که هدف از این پژوهش پرداختن به رابطه‌ی بین رفتار یادگیری خودتنظیم شده و پیشرفت تحصیلی در میان دانش‌آموزان هنرستانی است. نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش حاکی از آن است که برای دانش‌آموزان هنرستانی، درگیر شدن در خودکارآمدی ارزش ذاتی (درونی و راهبردهای شناختی دارای رابطه تنگاتنگ با عملکردشان در امتحانات است. باین‌حال اضطراب در آزمون به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های عاطفی منفی دارای همبستگی منفی با عملکرد تحصیلی می‌باشد همچنین از میان ۵ عامل بزرگ شخصیتی خودکارآمدی بیشترین تأثیرات عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان هنرستانی را داشته است.

یا تینگ یانگ و وان چی آی وو (۲۰۱۲) پژوهشی تحت عنوان «داستان گویی به شیوه‌ی دیجیتال برای ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تفکر انتقادی و انگیزش یادگیری پژوهش تجربی یک‌ساله را انجام دادند که هدف از این پژوهش تبیین تأثیرات داستان گویی دیجیتال بر پیشرفت تحصیلی، تفکر انتقادی و انگیزش یادگیری در میان دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان که انگلیسی را به‌عنوان زبان خارجی فرامی‌گیرند می‌باشد. نتایج حاصل از مصاحبه حاکی از ارزش مهم در آموزش می‌باشد زیرا هم معلمان و هم دانش‌آموزان گزارش دادند که DST بر میزان درک محتوای درسی تمایل به موشکافی مسائل و توانایی تفکر انتقادی افزوده است که عواملی آماده‌سازی دانش‌آموزان در قرن همیشه متغیر ۲۱ محسوب می‌شوند.

۴_ روش‌شناسی تحقیق

الف) روش تحقیق برحسب: هدف تحقیق حاضر از نظر هدف یک تحقیق کاربردی می‌باشد.
ب) روش تحقیق برحسب نحوه گردآوری داده‌ها تحقیق حاضر از نظر نحوه گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک تحقیق توصیفی می‌باشد.

ج) روش تحقیق برحسب نحوه اجرا تحقیق حاضر از نظر نحوه اجرا از نوع پیمایشی می‌باشد.
در این پژوهش به‌منظور تحلیل کمی اطلاعات و نیز آگاهی از نگرش دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج درباره موضوع مورد مطالعه از طریق ابزار پرسش‌نامه اطلاعات آوری جمع شده است.

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج بوده است که تعداد آن‌ها برابر با ۴۰۰۰ نفر است لذا جامعه آماری دارای ساختاری متجانس و یکپارچه می‌باشد. حجم نمونه لازم از بین دانش‌آموزان ۳۴۸ نفر می‌باشد که مبنای مطالعه قرار خواهند گرفت.

۴_۱_ ابزار سنجش

به منظور مطالعه اهداف تحقیق حاضر از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از تحقیق حاضر شامل دو بخش به شرح زیر می‌باشد:

در این تحقیق به منظور توصیف یافته‌ها از جداول فراوانی و همچنین نمودار میله‌ای استفاده خواهد گردید ضمن این که به منظور توصیف بهتر داده‌ها از شاخص‌های مرکزی نظیر میانگین و همچنین شاخص‌های پراکندگی نظیر انحراف معیار بهره گرفته شد. آمار استنباطی مورد استفاده در این تحقیق عبارتند از:

در راستای تأیید یا عدم تأیید توزیع نرمال بودن داده‌ها جهت سنجش متغیرها از آزمون کلموگروف اسمیرونوف استفاده گردید. در این تحقیق به منظور ارزیابی میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی - ه شهر یاسوج و پیشرفت تحصیلی آنان از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد.

در این تحقیق به منظور مطالعه میزان تأثیر محبوبیت معلمان بر روی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از روش رگرسیون خطی استفاده شد. در رگرسیون خطی متغیر وابسته به صورت یک ترکیب خطی از مؤلفه‌های پیش‌بینی کننده ظاهر شود. ضرایب هر یک از این مؤلفه‌ها در مدل رگرسیونی برازش شده بیانگر میزان ارتباط این مؤلفه با متغیر پاسخ می‌باشد.

۴_۲_ نتایج تحقیق

در این قسمت نتایج تحلیل استنباطی سؤال‌های، تحقیق به تفکیک گزارش می‌شود. به منظور استفاده از آزمون‌های پارامتریک در تحلیل داده‌های، پژوهش این داده‌ها باید دارای شرط نرمال بودن توزیع متغیرها باشند که این فرض با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرونوف مورد تحلیل قرار گرفته است که نتایج آن به شرح جدول ۱ می‌باشد:

جدول ۱: آماره‌های مربوط به آزمون کولموگروف اسمیرونوف

متغیر	پیشرفت تحصیلی	محبوبیت معلمان
مقدار کولموگروف اسمیرونوف	۱/۲۷۸	۰/۹۰۷
Sig.	۰/۱۶۸	۰/۳۸۳

نتایج آزمون کولموگروف اسمیرونوف نشان می‌دهد که توزیع متغیرهای تحقیق نرمال بوده و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک که در این تحقیق آزمون تی تک نمونه‌ای می‌باشد در تحلیل سؤال‌های تحقیق استفاده کرد.

۴_۳_ سؤال‌های تحقیق

۱- میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج چگونه است؟

برای پاسخگویی به این سؤال از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتایج آن به شرح زیر می‌باشد

جدول ۲: نتایج مربوط به محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج

T معیار = ۳				
متغیر	DF	میانگین	T	Sig
محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان	۳۴۷	۳/۴۸۹۷	۱۶/۱۱۹	۰/۰۰۰

به دلیل این که سؤالات پرسشنامه محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج دارای پنج گزینه برای انتخاب بوده است میانگین فرضی برای این مؤلفه در این مرحله عدد "سه" قرار گرفته است که با مقایسه نتایج به دست آمده میانگین ($4.897/3$)؛ $P < 0.01$ از بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر، تهران می‌توان گفت که از نظر این دانش‌آموزان میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج در سطح مطلوبی ($P < 0.01$) قرار دارد.

وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج چگونه است؟ برای پاسخگویی به این سؤال از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتایج آن به شرح زیر می‌باشد

جدول ۳: نتایج مربوط به وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج

T معیار = ۱۷				
متغیر	DF	میانگین	T	Sig
وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان	۳۴۷	۱۷/۸۴۶	۱۰/۸۴۶	۰/۰۰۰

در این تحقیق معدل معیار به منظور مقایسه مطلوبیت پیشرفت تحصیلی ۱۷ قرار گرفته است که در این راستا با مقایسه نتایج به دست آمده میانگین $17/846/10$ ؛ $P < 0.01$ از بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج می‌توان گفت که از نظر این دانش‌آموزان وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج در سطح مطلوبی ($P < 0.01$) قرار دارد.

آیا بین محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج رابطه وجود دارد؟

به منظور پیش‌بینی تغییرات پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج از طریق محبوبیت معلمان و به منظور بررسی رابطه بین آن‌ها از رگرسیون خطی دو متغیره استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

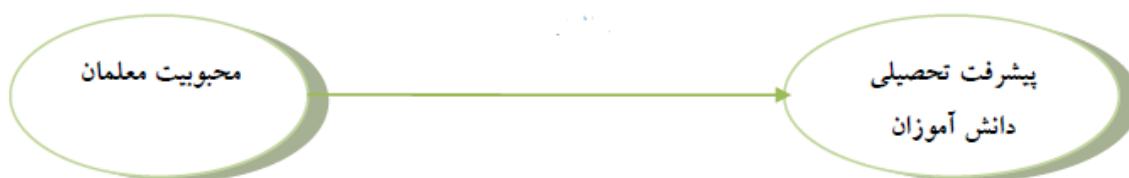
جدول ۴: مشخص‌کننده‌های کلی تحلیل رگرسیونی تأثیر محبوبیت معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج

شاخص آماری	ضریب همبستگی	R^2	R^2	F	سطح معناداری
مدل رگرسیون		تعدیل شده			
۱	۰/۳۳۵	۰/۱۱۲	۰/۱۰۹	۴۳/۶۵۴	۰/۰۰۰

جدول ۴ ضریب همبستگی بین محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج را نشان می‌دهد ضریب همبستگی بین این دو متغیر $0.335/0$ و دارای سطح معنی‌داری ($P = 0.000/0$) می‌باشد با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده، ($0.109/0$) محبوبیت معلمان رابطه معنی‌داری ($P < 0.01$) با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج دارد.

جدول ۵: ضریب رگرسیونی محبوبیت معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج

سطح معناداری	T	بنای استاندارد	خطای استاندارد	ضرایب رگرسیون	شاخص آماری
					مدل رگرسیون
۰/۰۰۰	۳۶/۳۹۰		۰/۴۱۴	۱۵/۰۶۲	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۶/۶۰۷	۰/۳۳۵	۰/۱۱۷	۰/۷۷۴	محبوبیت معلمان

نمودار ۱: تأثیر رگرسیونی متغیر محبوبیت معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج

به ازای یک واحد افزایش در میزان محبوبیت معلمان، ۷۷۴/۰ واحد در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج افزایش به وجود خواهد آمد می‌توان معادله رگرسیونی زیر، برای پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج، به وسیله محبوبیت معلمان را تنظیم کرد محبوبیت معلمان $(۰.۷۷۴) + (۰.۰۶۲) =$ پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج نتایج تحقیق حاضر نشان داد که میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج در سطح مطلوبی (میانگین $۴۸۹۷/۳$; $P < ۰.۰۱$) قرار دارد این یافته با نتایج مطالعه تمنایی فر (۱۳۸۷) که در بررسی رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانشجویان به این نتیجه رسیده‌اند که انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سطح مطلوبی قرار دارد همسو می‌باشد. امیدوار و همکاران (۱۳۹۲) نیز در تعیین اثربخشی آموزش راهبردهای مدیریت زمان بر سلامت روانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به این نتیجه رسیده‌اند که محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان در سطح مطلوبی قرار دارد عسکری (۱۳۸۵) در بررسی ارتباط محبوبیت معلمان با موفقیت دانش‌آموزان به این نتیجه رسیده است که محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان در سطح مطلوبی قرار دارد. یکی از راه‌های افزایش کارایی و اثربخشی نظام آموزشی ارزشیابی عملکرد آن از وجوه و ابعاد گوناگون است. در سال‌های اخیر ارزشیابی معلمان همچون منبع ارزشمندی مورد توجه دست‌اندرکاران و برنامه ریزان نظام آموزشی قرار گرفته است همواره میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان از اهمیت بالایی برخوردار بوده است که اهمیت آن در این نکته است که با بهبود میزان محبوبیت معلمان در بین دانش‌آموزان می‌توان انتظار داشت که دانش‌آموزان از رفتارهای مناسب معلمان الگوبرداری کرده و روند زندگی خود را به نوع مناسبی رغم بزنند که در این راستا مطالعه میزان محبوبیت معلمان حاوی اطلاعات ارزشمندی خواهد بود.

۵_ نتیجه گیری

وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج چگونه است؟

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدائی شهر یاسوج در سطح مطلوبی (میانگین = ۸۴۶/۱۷؛ $P < ۰.۰۱$) قرار دارد این یافته با نتایج مطالعه تمنایی فر باشد که در بررسی رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانشجویان، به این نتیجه (۱۳۸۷) همسو می‌باشد.

رسیده‌اند که انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سطح مطلوبی قرار دارد، همسو می‌باشد. ابوالقاسمی (۱۳۸۶) نیز در مقایسه راهبردهای انگیزش برای یادگیری و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان مدارس طرح آموزشی رشد و عادی، به این نتیجه رسیده‌اند که میانگین نمرات راهبردهای شناختی، خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس طرح آموزشی رشد مطلوب است. خیراللهی (۱۳۹۲) در مقایسه هوش هیجانی مهارت‌های اجتماعی از نظر همسالان و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی به این نتیجه رسیده است که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در سطح مطلوبی قرار دارد شریفیان (۱۳۸۱) در بررسی میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان شاهد به این نتیجه رسیده‌اند که دانشجویان شاهد از پیشرفت تحصیلی مطلوبی برخوردار می‌باشند یکی از عامل‌های بسیار مهم در تکوین شخصیت کودکان و نوجوانان مدرسه می‌باشد. مدرسه بعد از خانواده مهم‌ترین نقش را در فرایند اجتماعی کردن نوجوان به عهده دارد مدرسه از طریق آموزش مهارت‌های علمی و فنی و فراهم آوردن زمینه همکاری گروهی و مسئولیت‌پذیری کودکان و نوجوانان موجبات رشد همه‌جانبه و متعادل شخصیت آنان را فراهم می‌سازد یکی از فاکتورهایی که به‌منظور قضاوت در مورد عملکرد دانش‌آموزان به کار می‌رود، میزان پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌باشد که با تکیه بر آن می‌توان اطلاعاتی در خصوص میزان موفقیت دانش‌آموزان کسب کرد.

۶_ منابع

- امیدوار، هدایت؛ امیدوار، خسرو؛ امیدوار، عظیم، (۱۳۹۲)، تعیین اثربخشی آموزش راهبردهای مدیریت زمان بر سلامت روانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. روانشناسی مدرسه، ۳(۳ پیاپی ۷): ۶-۲۲.
- آتش روز، بهروز؛ پاکدامن، شهلا؛ عسگری، علی. (۱۳۸۷)، پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی از طریق میزان وابستگی. فصلنامه خانواده پژوهشی، ۴(۱۴)، ۹-۲۴.
- پل هرسی؛ کنت بلانچارد. (۱۳۷۳). مدیریت عمومی. ترجمه علی علاقه بند، تهران: مؤسسه انتشارات امیرکبیر.
- پورشافعی، هستی. (۱۳۷۰). بررسی رابطه عزت نفس با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سال سوم دوره متوسطه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- خیراللهی، فاطمه. (۱۳۹۲). مقایسه هوش هیجانی، مهارت‌های اجتماعی از نظر همسالان و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.
- سنایی نسب، حسین؛ رشیدی جهان، حامد، صفری، مهدی، (۱۳۹۲). عوامل مؤثر بر روی پیشرفت تحصیلی دانشجویان. مجله استراتژی آموزشی و علم دارو شناسی، ۵(۴)، ۲۴۹-۲۴۳.
- سیف، علی اکبر (۱۳۶۸) روانشناسی پرورشی: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران: انتشارات آگاه.
- شریفیان، اکبر. (۱۳۸۱). عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان شاهد. فصلنامه ی علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی، ؟، ۶۷-۸۲.
- شعاری نژاد، یحیی (۱۳۷۵)، بررسی تأثیر مهارت های مدیریت هیجان بر هوش هیجانی دانش‌آموزان مقطع راهنمایی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.

- عسکری، حسن، (۱۳۸۵)، بررسی ارتباط محبوبیت معلمان با موفقیت دانش‌آموزان، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- علی بخشی، زینب؛ زارع، حسین (۱۳۹۰)، تأثیر آموزش خودتنظیمی بر روی مهارت‌های مطالعه دانشجویان. مجله روانشناسی کاربردی، ۳(۱۵)، ۶۹-۸۰.
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶)، بازاندیشی فرآیند یاددهی یادگیری در تربیت‌معلم. تهران: انتشارات مدرسه.
- Goleman, D. (۱۹۹۸). Working with emotional intelligence. New York: Bantou

Investigating the popularity of teachers among elementary school students and its role on their academic progress in Yasouj city.

Abstract

The purpose of this research was to investigate the popularity of teachers among elementary school students and its role on their academic progress in Yasouj city. In terms of the purpose, the present research is an applied research; In terms of the method of collecting data and information and the method of analysis, it is a descriptive research and in terms of the method of implementation, it is a survey type. The statistical population of this research also includes all the elementary school students of Yasouj city, whose number was equal to 4000. Among these, 348 students were selected as the research sample by simple random sampling method, and a researcher-made questionnaire was used in order to study the objectives of this research. The content validity of this questionnaire has been confirmed by Khabar Regan in this field and its reliability was also confirmed with the help of Cronbach's alpha test. At the end, the results of the research questionnaire were analyzed with the help of t-test and linear regression. The results showed that the level of popularity of teachers and academic progress among elementary school students in Yasouj city is at a favorable level ($p < 0.01$). Also, the results showed that there is a significant relationship between the popularity of teachers and the academic progress of elementary school students in Yasouj city ($p < 0.01$).

Keywords: popularity of teachers, academic progress of primary school students